

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO¹⁾

z dnia 2016 r.

w sprawie wykazu zawodów regulowanych, których wykonywanie wymaga dokładnej znajomości prawa polskiego, w przypadku których uprawnienie do dokonania wyboru między odbyciem stażu adaptacyjnego a przystąpieniem do testu umiejętności jest wyłączone²⁾

Na podstawie art. 21 ust. 5 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 65) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zawodami regulowanymi, których wykonywanie wymaga dokładnej znajomości prawa polskiego, a ich zasadniczą i trwałą cechą jest udzielanie porad i pomocy prawnej związanej z jego stosowaniem, w przypadku których uprawnienie do dokonania wyboru między odbyciem stażu adaptacyjnego a przystąpieniem do testu umiejętności jest wyłączone, są zawody:

- 1) doradcy podatkowego;
- 2) rzecznika patentowego.

§ 2. W przypadku zawodów regulowanych, o których mowa w § 1, określa się obowiązek przystąpienia do testu umiejętności.

¹⁾ Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kieruje działem administracji rządowej – szkolnictwo wyższe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1896).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. UE L 255 z 30.09.2005, str. 22, Dz. Urz. UE C 3 z 06.01.2006, str. 12, Dz. Urz. UE L 363 z 20.12.2006, str. 141, Dz. Urz. UE C 165 z 19.07.2007, str. 13 i 18, Dz. Urz. UE L 271 z 16.10.2007, str. 18, Dz. Urz. UE L 320 z 06.12.2007, str. 3, Dz. Urz. UE L 93 z 04.04.2008, str. 28, Dz. Urz. UE L 205 z 01.08.2008, str. 10, Dz. Urz. UE L 311 z 21.11.2008, str. 1, Dz. Urz. UE L 93 z 07.04.2009, str. 11, Dz. Urz. UE L 59 z 04.03.2011, str. 4, Dz. Urz. UE L 112 z 24.04.2012, str. 21, Dz. Urz. UE L 180 z 12.07.2012, str. 9, Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 368, Dz. Urz. UE L 354 z 28.12.2013, str. 132, Dz. Urz. UE L 305 z 24.10.2014, str. 115 oraz Dz. Urz. UE L 177 z 08.07.2015, str. 60).

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

**MINISTER NAUKI I SZKOLNICTWA
WYŻSZEGO**

ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM

Bogusława Sztorc
Zastępca Dyrektora
Departamentu Legislacyjno-Prawnego

/podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
kwalifikowanego certyfikatu/

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 18 września 2009 r. w sprawie zawodów regulowanych, w przypadku których jest wyłączone uprawnienie do wyboru stażu adaptacyjnego albo testu umiejętności (Dz. U. poz. 1311), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, zgodnie z art. 87 pkt 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 21 ust. 5 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 65), zwanej dalej „ustawą”, która wdraża przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniającej dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym („rozporządzenie w sprawie IMI”) (Dz. Urz. UE L 354 z 28.12.2013, str. 132).

Na podstawie powyższego przepisu minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego został upoważniony do określenia wykazu zawodów regulowanych, w odniesieniu do których może zostać wyłączone uprawnienie wnioskodawcy do wyboru tzw. środka wyrównawczego w postaci stażu adaptacyjnego albo testu umiejętności. Przedmiotowe wyłączenie może mieć zastosowanie w przypadku zawodów regulowanych, których wykonywanie wymaga dokładnej znajomości prawa polskiego, a ich zasadniczą i trwałą cechą jest udzielanie porad i pomocy prawnej związanej z jego stosowaniem. Minister powinien określić również rodzaj środka, jaki może być stosowany w toku postępowania w sprawie uznania kwalifikacji zawodowych w zawodach wymienionych w rozporządzeniu. Wydając rozporządzenie, minister powinien mieć na uwadze konieczność zapewnienia znajomości prawa polskiego na poziomie gwarantującym właściwą ochronę interesów korzystających z porad i pomocy prawnej świadczonych przez osoby, które ubiegają się o uznanie kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodów zamieszczonych w wykazie.

Zgodnie z obowiązującą ustawą, właściwy organ w toku postępowania w sprawie uznania kwalifikacji, w przypadkach wskazanych w art. 20 ust. 1 ustawy, może uzależnić wydanie decyzji w sprawie uznania kwalifikacji od odbycia przez wnioskodawcę stażu adaptacyjnego lub przystąpienia do testu umiejętności. Co do zasady wyboru jednego z tych środków wyrównawczych dokonuje wnioskodawca (art. 21 ust. 1 ustawy). Jednak, na podstawie art. 21 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy, w przypadku zawodów regulowanych, których wykonywanie wymaga dokładnej znajomości prawa polskiego, a ich zasadniczą i trwałą cechą jest udzielanie porad i pomocy związanej ze stosowaniem prawa polskiego, uprawnienie wnioskodawcy do wyboru stażu adaptacyjnego albo testu umiejętności może zostać wyłączone. Wykaz takich zawodów oraz rodzaj środka wyrównawczego (staż

adaptacyjny albo test umiejętności), jaki może być stosowany w toku postępowania w sprawie uznania kwalifikacji w tych zawodach, określa minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, w drodze rozporządzenia.

W projekcie rozporządzenia proponuje się określić, że zawodami regulowanymi, których wykonywanie wymaga dokładnej znajomości prawa polskiego, a ich zasadniczą i trwałą cechą jest udzielanie porad i pomocy prawnej związanej z jego stosowaniem, wyłączonymi z możliwości wyboru między odbyciem stażu adaptacyjnego a przystąpieniem do testu umiejętności, są zawody doradcy podatkowego oraz rzecznika patentowego. Jednocześnie proponuje się, dla obydwu tych zawodów, określić obowiązek przystąpienia do testu umiejętności.

Propozycja ta oznacza utrzymanie dotychczasowego rozwiązania zawartego w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 18 września 2009 r. w sprawie zawodów regulowanych, w przypadku których jest wyłączone uprawnienie do wyboru stażu adaptacyjnego albo testu umiejętności (Dz. U. poz. 1311), wydanym na podstawie ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 394, z późn. zm.). W rozporządzeniu tym wskazane są zawody doradcy podatkowego i rzecznika patentowego, dla których określono jednocześnie obowiązek przystąpienia do testu umiejętności. Zgodnie z art. 87 pkt 3 ustawy, zachowuje ono moc do dnia wejścia w życie projektowanego rozporządzenia, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2016 r.

Obydwa wymienione zawody są zawodami regulowanymi w rozumieniu art. 5 pkt 4 ustawy. Zawód doradcy podatkowego jest uregulowany przepisami ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 794), natomiast zawód rzecznika patentowego – przepisami ustawy z dnia 11 kwietnia 2011 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 221).

Wykonywanie zarówno zawodu doradcy podatkowego, jak i zawodu rzecznika patentowego wymaga dokładnej znajomości prawa polskiego. W przypadku zawodu doradcy podatkowego, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 7 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, na listę doradców podatkowych, co do zasady, wpisuje się osobę fizyczną, jeżeli spełniła m.in. warunek złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu na doradcę podatkowego, który jest sprawdzianem teoretycznego i praktycznego przygotowania kandydatów na doradców podatkowych m.in. z zakresu źródeł prawa i wykładni prawa, podstaw międzynarodowego oraz wspólnotowego prawa podatkowego, materialnego prawa

podatkowego, postępowania przed organami administracji publicznej i sądami administracyjnymi oraz postępowania egzekucyjnego w administracji, międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego prawa celnego, prawa dewizowego, prawa karnego skarbowego.

W przypadku zawodu rzecznika patentowego, zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 6 i art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2011 r. o rzecznikach patentowych, na listę rzeczników patentowych może być wpisany ten, kto złożył z wynikiem pozytywnym egzamin kwalifikacyjny, którego celem jest sprawdzenie przygotowania osoby przystępującej do tego egzaminu do samodzielnego i prawidłowego wykonywania zawodu, w tym posiadanej wiedzy oraz umiejętności jej praktycznego zastosowania m.in. z zakresu: prawa własności przemysłowej, w tym prawa europejskiego i międzynarodowego, prawa autorskiego, prawa cywilnego, gospodarczego i administracyjnego, postępowania administracyjnego, postępowania sądownoadministracyjnego oraz postępowania cywilnego.

Ponadto, zasadniczą i trwałą cechą obydwu tych zawodów jest udzielanie porad i pomocy prawnej związanej ze stosowaniem prawa polskiego. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym do czynności wykonywanych w ramach doradztwa podatkowego należy:

- 1) udzielanie podatnikom, płatnikom i inkasentom, na ich zlecenie lub na ich rzecz, porad, opinii i wyjaśnień z zakresu ich obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami;
- 2) prowadzenie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg rachunkowych, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielanie im pomocy w tym zakresie;
- 3) sporządzanie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, zeznań i deklaracji podatkowych oraz udzielanie im pomocy w tym zakresie;
- 4) reprezentowanie podatników, płatników i inkasentów w postępowaniu przed organami administracji publicznej i w zakresie sądowej kontroli decyzji, postanowień i innych aktów administracyjnych w sprawach wymienionych w pkt 1.

Osoba uprawniona do wykonywania czynności doradztwa podatkowego w Polsce powinna zatem posiadać znajomość polskiego porządku prawnego w ujęciu systemowym, obejmującym szereg gałęzi prawa.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych wykonywanie zawodu rzecznika patentowego polega na świadczeniu pomocy w sprawach własności przemysłowej. Przy czym, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, przez sprawy z zakresu własności przemysłowej rozumie się uzyskiwanie, zachowywanie, wykonywanie oraz dochodzenie praw odnoszących się do przedmiotów własności przemysłowej (w szczególności wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych oraz topografii układów scalonych, a także znaków towarowych, nazw handlowych i oznaczeń geograficznych), a także zwalczanie nieuczciwej konkurencji. Rzecznik patentowy, zgodnie z art. 8 ust. 1 i 2 oraz art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych:

- 1) świadczy m.in. pomoc prawną, która polega w szczególności na udzielaniu porad i konsultacji prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, badaniu stanu prawnego przedmiotów własności przemysłowej, zastępstwie prawnym i procesowym;
- 2) występuje w charakterze pełnomocnika w postępowaniu przed Urzędem Patentowym, sądami i organami orzekającymi w sprawach własności przemysłowej, z wyjątkiem występowania w charakterze pełnomocnika w postępowaniu karnym i postępowaniu karnym skarbowym.

Dla właściwego wykonywania zawodu rzecznika patentowego w Polsce niezbędna jest zatem wszechstronna znajomość różnych dziedzin prawa polskiego, a w szczególności przepisów regulujących sprawy własności przemysłowej, nieuczciwej konkurencji, postępowania cywilnego oraz postępowania administracyjnego.

Podsumowując, należy stwierdzić, że wykonywanie zarówno zawodu doradcy podatkowego, jak i zawodu rzecznika patentowego, będących zawodami regulowanymi, wymaga dokładnej znajomości prawa polskiego, a zasadniczą i trwałą cechą obydwu tych zawodów jest udzielanie porad i pomocy prawnej związanej ze stosowaniem prawa polskiego. W związku z tym w odniesieniu do tych zawodów, może zostać wyłączone uprawnienie wnioskodawcy do wyboru środka wyrównawczego.

Dla obydwu tych zawodów proponuje się określić obowiązek przystąpienia do testu umiejętności, który – zgodnie z art. 5 pkt 14 ustawy – oznacza czynności mające na celu sprawdzenie zakresu i poziomu wiedzy oraz umiejętności i kompetencji niezbędnych do wykonywania zawodu regulowanego. A zatem, mając na uwadze, że w przypadku obydwu zawodów wskazanych w projekcie rozporządzenia osoba ubiegająca się o uznanie

kwalfikacji jest już wykwalifikowanym specjalistą w rodzimym państwie członkowskim lub w państwie członkowskim, z którego przybywa, uzasadnione jest przyjęcie założenia, że test umiejętności będzie narzędziem, które we właściwy sposób pozwoli zweryfikować dokładną znajomość prawa polskiego, niezbędną do udzielania porad i pomocy prawnej związanej z jego stosowaniem. Uczestnictwo w stażu adaptacyjnym, rozumianym jako wykonywanie zawodu regulowanego w ramach stosunku pracy albo na podstawie umowy cywilnoprawnej, pod nadzorem wykwalifikowanego przedstawiciela tego zawodu, z możliwością odbycia dodatkowego szkolenia (art. 5 pkt 13 ustawy) nie gwarantuje należytego sprawdzenia gruntownej i specjalistycznej wiedzy z różnych gałęzi polskiego prawa, których znajomość jest niezbędna do wykonywania danego zawodu w Polsce. Odpowiednio skonstruowany test umiejętności pozwoli natomiast na bardziej kompleksowe sprawdzenie zakresu i poziomu wiedzy (zarówno teoretycznej, jak i praktycznej) oraz umiejętności i kompetencji niezbędnych do wykonywania zawodu.

W projektowanym rozporządzeniu uwzględniono konieczność zapewnienia znajomości prawa polskiego na poziomie gwarantującym właściwą ochronę interesów korzystających z porad i pomocy prawnej świadczonych przez osoby, które ubiegają się o uznanie kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodów zamieszczonych w wykazie. Projekt przewiduje bowiem, że wiedza zawodowa, umiejętności i kompetencje osób, które będą ubiegały się o uznanie kwalifikacji w ww. zawodach zostanie w sposób właściwy zweryfikowana pod kątem dokładnej znajomości prawa polskiego, niezbędnej do udzielania porad i pomocy prawnej związanej z jego stosowaniem. Pozytywny wynik testu umiejętności będzie gwarancją, że osoba, której kwalifikacje zostaną uznane, będzie świadczyła porady i pomoc prawną na poziomie zapewniającym właściwą ochronę interesów swoich klientów.

Przepisy rozporządzenia wejdą w życie po upływie czternastu dni od dnia ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.